

TV 2 AS

Justisdepartementet
Postboks 8005 Dep
0030 Oslo

Oslo, 15. september 2011

Høring – styrking av lovgivningen om håndhevingen av industrielle rettigheter m.m.

Det vises til Justisdepartementets høringsnotat tilsendt ved brev av 13. april 2001.

TV 2s kommentarer til høringsutkastet er som følger:

I. Generelt

TV 2 slutter seg til behovet for en styrking av lovgivningen om håndheving av immaterialrettigheter og støtter i det alt vesentlige de forslag som departementet har fremmet i høringsutkastet.

TV 2 er enig i forslaget om å gjøre Oslo tingrett til eksklusivt, tvungent verneing for inngrepssaker som gjelder registrerbare immaterialrettigheter, men mener at hensynet til rettsenhet og kompetansebygging kunne tilsa en tilsvarende bestemmelse m.h.t. saker om midlertidig forføyning på immaterialrettens område.

TV 2 vil også henlede oppmerksomheten på det revisjonsarbeid vedrørende åndsverkloven som er i gang fra Kulturdepartementets side, senest i forbindelse med høringen om tiltak mot ulovlig fildeling og andre opphavsrettskrenkelser. Vi mener at de hensyn som begrunner de lovendringer som er foreslått i det tilsendte høringsnotatet fra Justisdepartementet, også gjør seg gjeldende i forhold til opphavsrettskrenkelser. Det er således viktig for rettsenheten på immaterialrettsområdet at åndsverkloven får tilsvarende reguleringer som her er foreslått. Typisk kunne det være praktisk å legge eventuell rettslig prøving til samme tvungne verneing (hvor krenkelser av opphavsrett skjer, vil det jo tidvis også være varemerkekrenkelser og andre industrielle rettigheter som slår inn - Tripp-Trapp-stoldommen er et eksempel). Vi henstiller til Justisdepartementet om å følge opp dette overfor Kulturdepartementet.

Vi noterer at Norge rent formelt ikke er bundet av EUs direktiv om håndheving av immaterielle rettigheter. Selv om Norge ikke er folkerettslig forpliktet av direktivet, bør

beskyttelsesnivået her i landet ligge på samme nivå som i EU, og det har en egenverdi at rettsreglene på immaterialrettsområdet utformes likt innenfor Europa. I tillegg bør prosessuelle regler søkes tillempet og utformet likt. Selv om de nordiske land ikke har etablert noen nordisk rettsenhet, bør Norge velge reguleringer som i størst mulig grad sammenfaller med våre nabolands systemer og da, om man må velge, primært følge de som har valgt direktivets normalregler.

Vi mener det er viktig med internasjonal koordinering av både de materielle og prosessuelle reguleringer. Jo større sammenfall i reguleringene, dess mindre viktig blir f. eks. forum- og lovvalgsspørsmål, samtidig som forutsigbarheten øker for brukerne.

2. Høringsutkastets kapittel 4 – forbud mot fortsatt inngrep

Departementet har foreslått at det på samme måte som i varemerkeloven, tas inn bestemmelser om forbudsdom i alle lovene på det industrielle rettsvernets område. TV 2 er enig i dette.

Etter TV 2s syn er det påkrevet at bestemmelsene om forbud mot inngrep ikke bare omfatter gjentakelse av inngrep, men at forbudsdom må kunne kreves i alle tilfelle hvor rettighetshaveren har et reelt behov for å oppnå slik dom, herunder hvor det foreligger uvisshet om hvorvidt rettigheten vil bli krenket. Vi antar at en slik begrensning i regelens anvendelsesområde heller ikke har vært tilsiktet.

3. Høringsutkastets kapittel 5 - vederlag og erstatning

TV 2 slutter seg til de foreslåtte bestemmelser om økonomisk kompensasjon ved inngrep. På dette området er det behov for å styrke rettighetshavernes vern. Det er dessuten viktig at reglene utformes mest mulig likt i alle lovene på området.

Departementet har foreslått en generell kompensasjonsmodell med tre alternative utmålingsmetoder, hvorav rettighetshaveren kan velge den for ham gunstigste. De tre alternativene er:

- a) vederlag i form av rimelig lisensavgift, samt erstatning for eventuelt ytterligere tap
- b) erstatning svarende til rettighetshaverens økonomiske tap
- c) vederlag svarende til fortjenesten som er oppnådd ved inngrepet

For TV 2 er det åpenbart at rettighetshaveren må kunne kreve en rimelig lisensavgift. Dette alternativet har særlig betydning i tilfelle hvor rettighetshaverens tap og inngriperens fortjeneste er vanskelig å fastslå. Hvis det ikke er etablert et lisensnivå for den aktuelle immaterialrettigheten, må lisensavgiften fastsettes skjønnsmessig.

TV 2 støtter også forslaget om å lovfeste at rettighetshaveren i tillegg til en rimelig lisensavgift kan kreve erstatning for ytterligere tap som ikke ville oppstått ved frivillig lisensiering. Det må ikke være slik at lovbrudd kan begås uten at det får mer vidtrekkende konsekvenser enn at man må betale den lisensavgift man ellers ville ha vært forpliktet til.

Når det gjelder den konkrete utmålingen av erstatningen, er TV 2 enig med departementet i at alminnelige erstatningsrettslige prinsipper må legges til grunn, og at det er den skaden som står i adekvat årsakssammenheng med krenkelsen, som er gjenstand for erstatning.

Etter utkastets bokstav b) er det bare rettighetshaverens "økonomiske" tap som er gjenstand for erstatning, mens direktivets bokstav a) uttrykkelig gir anvisning på at også ikke-økonomiske faktorer skal tas i betraktning. Det kan nok i hovedsak være riktig at det er "vanskelig å se for seg situasjoner hvor det vil være behov for å tilkjenne kompensasjon for ikke-økonomisk skade ved inngrep i industrielle rettigheter". På den annen side er det også vanskelig å utelukke at slik skade kan forekomme, og under enhver omstendighet er det meget vanskelig å skille skarpt mellom ikke-økonomisk skade og for eksempel skade på en bedrifts omdømme. I slike tilfeller vil erstatningsfastsettelsen i realiteten gli over mot tilkjenning av kompensasjon for ikke-økonomisk skade. Det faktum at man i Sverige og Danmark har lagt inn en regel om ikke-økonomisk skade (s. 23 i notatet), taler i seg selv for at man også gjør det i Norge. Rettsenhet og like regler er i seg selv viktig. Det foreslås derfor at uttrykket "det økonomiske tapet" i lovutkastet erstattes med "skaden", og at det i motivene gis uttrykk for at skaden kan omfatte også ikke-økonomisk skade.

TV 2 er også enig i forslaget om at fraleggelse av berikelse bør oppstilles som et selvstendig kompensasjonsalternativ. Den generelle bestemmelsen om at sanksjonene skal virke effektivt og preventivt taler for en slik tolkning.

I høringsnotatet foreslås en regel om tilkjennelse av dobbel lisensavgift i tilfelle hvor inngriperen har handlet "forsettlig eller grovt uaktsomt". Departementet viser særlig til at prevensjonshensynet gjør seg sterkt gjeldende i disse tilfellene. Etter vårt syn bør slik dobbel lisensavgift tilkjennes som et minste alternativ uten særlig konkret prøving. Utover det må man kunne kreve ytterligere erstatning om det er grunnlag for det. TV 2 slutter seg for øvrig til departementets vurdering og forslag.

Departementet har foreslått at utmålt kompensasjon skal kunne lempes etter den alminnelige regelen i skadeserstatningslovens § 5-2. TV 2 er enig i at det kan forekomme tilfelle hvor lemping er nødvendig, bl. a. for at kompensasjonen skal oppfylle kravet om proporsjonalitet i direktivets artikkel 3(2). Vi legger da til grunn at lemping også kan skje i forhold til regelen om dobbel lisensavgift.

Det foreslås at reglene om kompensasjon innføres i alle lovene på det industrielle rettsvernets område, samt at de gis anvendelse ved bruk av foretaksnavn i strid med annens rett og ved krenkelse av markedsføringslovens § 30. TV 2 slutter seg til forslagene, men vil gjerne legge til at det samme bør gjelde på opphavsrettens område.

4. Høringsutkastets kapittel 6 - forebyggende tiltak

TV 2 slutter seg til hovedtrekkene i departementets forslag om tiltak for å hindre nye inngrep m.m. Reglene bør utformes mest mulig likt og at det bør tas inn en likelydende opplisting av de aktuelle forebyggende tiltak i alle lovene på området.

Adgangen til å beslutte forebyggende tiltak foreslås utvidet, slik at følgende tiltak kan besluttes:

- tilbakekalling fra handelen,
- definitiv fjerning fra handelen,
- ødeleggelse, eller
- utlevering til rettighetshaver.

Videre foreslås at tiltakene kan rettes mot noen som selv ikke har gjort inngrep og som har opptrådt i god tro. Det er også nytt at tiltak kan rettes mot materialer og hjelpemidler som er brukt.

TV 2 anser ovenstående tiltak for effektive og hensiktsmessige. Vi vil imidlertid be departementet vurdere om ikke tilsvarende regler også innføres ved overtredelse av forbudene i markedsføringsloven § 28 (bedriftshemmeligheter), § 29 (tekniske hjelpemidler) og § 30 (produktetterlikning).

Etter departementets forslag skal inngriper kunne pålegges å bekoste tiltak for å informere om dom i sak om immaterialrettsinngrep. Dette er et godt forslag som TV 2 støtter.

5. Høringsutkastets kapittel 7 - straff

TV 2 slutter seg til departementets forslag om å skjerpe bestemmelsene om straff i alle lovene om det industrielle rettsvern, inklusive åndsverkloven.

6. Høringsutkastets kapittel 10 - bevisregler – rett til informasjon om inngrep

TV 2 er enig i at norske prosessuelle bestemmelser om tilgang til bevis på immaterialrettens område bør gå like langt som den tilsvarende reguleringen som gjelder i EU. For å unngå spekulasjon i lovvalg, er det på immaterialrettens område en viktig forutsetning at vår lovgivning er på høyde med – og utformes konkret likt - regelverket i andre europeiske land. Dette gjelder særlig retten til informasjon om opprinnelsen og distribusjonsnettverket for varer og tjenester som krenker en immaterialrettighet.

Som departementet påpeker, gir ikke våre regler en uttrykkelig rett for rettighetshaver til å kreve opplysninger om opprinnelsen og distribusjonsnettverket for varer og tjenester som krenker en immateriell rettighet. Retten til slike opplysninger kan være svært viktig for en rettighetshaver - både for å klargjøre om det faktisk foreligger et inngrep, samt å sikre dokumentasjon for et eventuelt inngrep.

Twisteloven har regler om bevisføring, bevis tilgang og bevissikring som gir rettighetshaver tilgang til visse opplysninger før og under en rettssak om inngrep. TV 2 er enig med departementet i at gjeldende regelverk ofte ikke gir rettighetshaveren en tilstrekkelig tilgang til opplysninger om opprinnelsen og distribusjonsnettverket for varer og tjenester som utgjør inngrep.

Alle bevis som kan klargjøre det aktuelle inngrepet og om vilkårene for de påståtte sanksjoner er oppfylt, vil være relevante i en rettssak om et immaterialrettsinngrep. Videre vil opplysninger om distribusjonsnettverket og opprinnelsen til varer som gjør inngrep kunne

ha stor relevans for disse spørsmålene. For å unngå for omfattende bevisførsel og må det gjelde krav om relevans og forholdsmessighet.

TV 2 er således enig i forslaget om at både inngriper og eventuelle tredjepersoner bør kunne pålegges å gi opplysninger om opprinnelsen og distribusjonsnettverket for varer og tjenester som gjør inngrep. Vi støtter videre at informasjonspålegg skal kunne kreves og gis uavhengig av om sak om immaterialrettskrenkelse pågår. På dette punkt støtter vi altså den svenske løsningen – og ikke den danske.

Det må foreligge rimelig grunn til å tro at det er gjort inngrep i en immaterialrettighet, og opplysningene som kreves gitt, må kunne antas å ville lette håndhevingen av rettigheten.

Departementet mener reglene om rett til informasjon ikke bare bør gjelde industrielle rettigheter, men alle immaterielle rettigheter som er vernet etter norsk lovgivning. TV 2 støtter dette og henstiller til Justisdepartementet å følge opp dette i forhold til endring av åndsverkloven. Reglene om rett til informasjon må også kunne påberopes overfor f. eks. en Internettleverandør for å få ut opplysninger om hvilke abonnenter som har vært involvert i ulovlig fildeling og andre opphavsrettskrenkelser som skjer via internett.. Det bør ikke her være noen forskjell på en ISP (Internet Service Provider) og et transportbyrå som frakter ulovlig produserte DVD'er.

7. Høringsutkastets kapittel II – verneting i inngrepssaker

Vi støtter forslaget om at Oslo tingrett blir fast verneting for alle saker om registrerte immaterialrettigheter. Hensynet til å skape en ensartet praksis og samle kompetansen innenfor rettsområdet ved én domstol bør her veie tungt.

TV 2 mener også at det kunne ha vært vurdert et fast verneting i saker om midlertidige forføyninger. Slike saker, dersom de reises før det er reist ordinært søksmål om forholdet, har etter gjeldende regler verneting ved saksøktes hjemting, alternativt ved tingretten der det formuesgode eller den gjenstand som kravet gjelder befinner seg eller ventes å komme i nær fremtid, eller ved saksøkerens hjemting.

Med vennlig hilsen
for TV 2 AS

Jan Holland